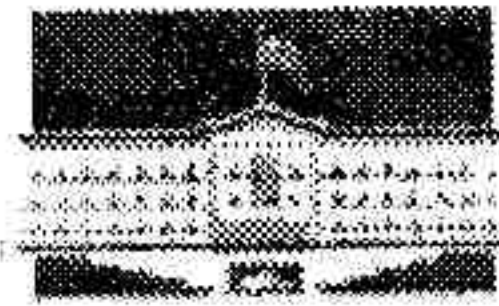

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	
Αριθ. Πρωτ. ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ	22
Αριθ. Πρωτ. ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ	12
Ημερομηνία	13-2-2012
Ωρα Καταθέσεως	11:40πμ

Προς τους Υπουργούς Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Οικονομικών, Εσωτερικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Πολιτισμού και Τουρισμού,

Θέμα: Προβλήματα που απορρέουν από τη καθυστέρηση εκπόνησης ολοκληρωμένης νησιωτικής πολιτικής

Η πρόσφατη μελέτη που εκπόνησε το Πανεπιστήμιο Αιγαίου με τίτλο «Η ανάπτυξη των Νησιών: Ευρωπαϊκά νησιά και Πολιτική Συνοχής, (EUROISLANDS)» για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατέληξε, μεταξύ άλλων, ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νησιών (μικρό μέγεθος σε έκταση και πληθυσμό, απομόνωση και περιφερειακότητα) αποτελούν μόνιμα φυσικά εμπόδια για την επίτευξη ελκυστικότητας και ανταγωνιστικότητας, με βάση τα συνήθη κριτήρια που διέπουν το επικρατούν μοντέλο ανάπτυξης (προσπελασιμότητα, οικονομίες κλίμακας και οικονομίες συγκέντρωσης). Αντίθετα έχουν υψηλό κόστος παραγωγής υποδομών και υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος από το κράτος, υψηλό κόστος παραγωγής από τις επιχειρήσεις και υψηλό κόστος διαβίωσης και μειωμένες ευκαιρίες για τους κατοίκους των νησιών σε σχέση με ό,τι συμβαίνει στην ηπειρωτική Ευρώπη.

Τα παραπάνω, αλλά και το πρότυπο ανάπτυξης που έχει ακολουθηθεί, έχουν οδηγήσει τις νησιωτικές οικονομίες να υστερούν σε κατά κεφαλή παραγωγή ενώ η δομή τους είναι ιδιαίτερα εύθραυστη (τουριστική μονοκαλλιέργεια σε συνδυασμό με δόμηση) και με μειούμενη ανταγωνιστικότητα. Αντίθετα, η έρευνα, η παρουσία νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας, η εισαγωγή καινοτομιών για την αξιοποίηση των μοναδικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων που διαθέτουν είναι ιδιαίτερα περιορισμένα. Τα ποσοτικά και τα ποιοτικά δημογραφικά χαρακτηριστικά είναι αρκετά δυσμενή (γήρανση πληθυσμού, χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και δια βίου κατάρτισης, υψηλή πρόωρη εγκατάλειψη σχολείου), ενώ η ανεργία και το ποσοστό πληθυσμού που κινδυνεύει από φτώχεια αυξάνουν ταχύτατα. Οι περιβαλλοντικές πιέσεις αυξάνονται με προβλήματα στη ποιότητα του πόσιμου νερού, στην υποβάθμιση του εδάφους (ρύπανση και ερημοποίηση), στη μείωση της βιοποικιλότητας, στην υποβάθμιση του τοπίου και του δομημένου περιβάλλοντος, ενώ οι προστατευόμενες περιοχές και οι διατηρητέοι οικισμοί όχι μόνο δεν αξιοποιούνται αλλά υποβαθμίζονται συνεχώς.

Η κρίση που μαστίζει την Ευρώπη και ιδιαίτερα την Ελλάδα, εμφανίζεται απειλητική και για τα νησιά.

Αναφέρουμε τα πλέον σημαντικά προβλήματα:

Η συνεχής υποβάθμιση των θαλάσσιων μεταφορών και του κόστους των μεταφορών που αυξάνει την απομόνωση των νησιών ειδικά τη μη τουριστική περίοδο. Οι μακροχρόνιες συμβάσεις που θεσπίστηκαν με στόχο να αναβαθμίσουν τις υπηρεσίες έγιναν όπλο στα χέρια των εφοπλιστικών εταιρειών, ενώ η κατάργηση της Ρυθμιστικής Αρχής Θαλάσσιων Μεταφορών έχει αφήσει ανεξέλεγκτη τη κατάσταση.

Η χαμηλή ποιότητα των Υπηρεσιών Δημοσίου Συμφέροντος (υγεία, παιδεία, δημόσιες υπηρεσίες, λειτουργικότητα υποδομών, νερού, ενέργειας, διαχείρισης αποβλήτων, εσωτερικών μεταφορών κλπ) στη πλειοψηφία των νησιών, με έμφαση εκείνα με το μικρότερο πληθυσμό, με αποτέλεσμα οι νησιώτες αισθάνονται ως πολίτες 2^{ης} κατηγορίας, αφού απολαμβάνουν υπηρεσίες πολύ χαμηλότερης ποιότητας και αυξημένου κόστους. Οι ήδη χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες απειλούνται από περαιτέρω υποβάθμιση εξ αιτίας των συνεχών περικοπών προσωπικού και δαπανών λόγω της δημοσιονομικής κρίσης.

Η συζητούμενη κατάργηση του μειωμένου ΦΠΑ, που έχει θεσπιστεί για να αντισταθμίσει μερικώς το αυξημένο κόστος της νησιωτικότητας, θα δημιουργήσει τεράστια προβλήματα επιβίωσης σε κατοίκους και επιχειρήσεις.

Η έλλειψη σχεδιασμού για να αντιστραφεί η τουριστική κρίση στα νησιά. Με αποτέλεσμα η μειωμένη πληρότητα, τα χαμηλότερα εισοδήματα, η παράνομη απασχόληση αλλοδαπών, η αδήλωτη, η μερική και χαμηλής εξειδίκευσης απασχόληση, η παράβαση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας κλπ να συνεχίζουν να κυριαρχούν. Η θεσμοθέτηση της παραθεριστικής κατοικίας, ως τουριστικού καταλύματος επιδοτούμενου από το κράτος θα επιτείνει την υποβάθμισή τους, αυξάνοντας τον ανταγωνισμό με τα νόμιμα επαγγελματικά καταλύματα και την παραοικονομία. Η ανυπαρξία σχεδιασμού για την υποστήριξη των παραδοσιακών δραστηριοτήτων των νησιών που φθίνουν μαζί με τη σταδιακή εξαφάνιση των πόρων και πρώτων υλών, ενώ οι κατά καιρούς προτάσεις για στήριξη της παραγωγής προϊόντων ποιότητας παραμένουν στα χαρτιά όπως φαίνεται από την εξέλιξη της τοπικής παραγωγής και από τις αθρόες εισαγωγές προϊόντων χαμηλής ποιότητας.

Η συνεχής υποβάθμιση της ιχθυοπανίδας και γενικά του θαλάσσιου περιβάλλοντος, των χερσαίων ενδιαιτημάτων και της βιοποικιλότητας, των αποθεμάτων νερού εξ αιτίας της έλλειψης σχεδίων διαχείρισης. Η αύξηση του κινδύνου ερημοποίησης εξ αιτίας της έλλειψης οποιουδήποτε αποτελεσματικού σχεδιασμού. Η απουσία εκπόνησης οιαδήποτε σχεδίου για αντιμετώπιση των συνεπειών του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής.

Η μη ολοκλήρωση της διοικητικής αποκέντρωσης σε ολόκληρο τον νησιωτικό χώρο, ώστε πολίτες και επιχειρηματίες να μην αναγκάζονται να μετακινούνται εκτός νησιού για την υλοποίηση των συναλλαγών τους με δημόσιες υπηρεσίες, παρά τη λειτουργία των ΚΕΠ.

Τα παραπάνω συνηγορούν στην αναγκαιότητα για μια θετική διαφοροποίηση της πολιτικής υπέρ των νησιών που θα πρέπει να εστιάζονται στην αντιμετώπιση των παραγόντων της ελκυστικότητας. Η αναγκαιότητα αυτή έχει επισημανθεί τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και εθνικό επίπεδο.

Η νομική βάση για την άσκηση νησιωτικής πολιτικής προσδιορίζεται:

Α) Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, από τη πρόσφατη συνθήκη της Λισσαβόνας όπου στο πλαίσιο της πολιτικής της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής καλούνται να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις αγροτικές περιοχές, στις ζώνες που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τέλος στις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα, όπως είναι οι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες περιοχές και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές (άρθρο 174 παράγραφος 3).

Β) Σε εθνικό επίπεδο: στην τελευταία τροποποίηση του Συντάγματος υπάρχουν 2 ρητές αναφορές στα νησιά:

- «Ο κοινός νομοθέτης και η Διοίκηση, όταν δρουν κανονιστικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, μεριμνώντας για την ανάπτυξη τους» (άρθρο 101 παρ. 4 αντικαθιστώντας την προηγούμενη ερμηνευτική διάταξη)
- «... Λαμβάνει τα επιβαλλόμενα μέτρα για την αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, από την ατμόσφαιρα και τα υπόγεια ή υποθαλάσσια κοιτάσματα, για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και την προαγωγή ιδίως της οικονομίας, των ορεινών, νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών» (άρθρο 106, παρ 1).

Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι το Σύνταγμα απαιτεί (α) τη λήψη ειδικών νομοθετικών μέτρων και (β) την εφαρμογή ειδικών πολιτικών που να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες του νησιωτικού χώρου.

Ενώ πρώτη η Ελλάδα έθεσε σε ευρωπαϊκό επίπεδο το θέμα των νησιών και της αναγκαιότητας ειδικής ευρωπαϊκής πολιτικής (Συμβούλιο Κορυφής, Ρόδος 1988), ποτέ μέχρι σήμερα δεν έχει υιοθετήσει μια σχετική εθνική πολιτική, παρά το γεγονός ότι υπάρχει σχετική συνταγματική πρόβλεψη. Μέχρι σήμερα έχουν υιοθετηθεί μέτρα σε επιμέρους κλαδικές πολιτικές, τα οποία δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως ολοκληρωμένη νησιωτική πολιτική. Η σχετική προσπάθεια που έγινε από το Κοινοβούλιο το 1992 με μια διακομματική επιτροπή κατέληξε σε κοινό πόρισμα, το οποίο και δεν προωθήθηκε για υλοποίηση.

Το γεγονός ότι μέχρι σήμερα ελάχιστη πρόοδος έχει γίνει στη χάραξη και προώθηση νησιωτικής πολιτικής, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο επιβάλλει την ενεργοποίηση του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, που σήμερα έχει την εποπτεία της φερόμενης ως καταργούμενης Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής προς τη κατεύθυνση αυτή, αξιοποιώντας τα συμπεράσματα της μελέτης που εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου για λογαριασμό της ΕΕ.

Η επεξεργασία και προώθηση νησιωτικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο επείγει να γίνει άμεσα διότι:

- ολοκληρώνονται αυτή τη περίοδο οι διαδικασίες κατάρτισης των κανονισμών των διαρθρωτικών ταμείων και της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ όπου θα κριθεί σε μεγάλο βαθμό αν θα υπάρξει ειδική νησιωτική πολιτική σε επίπεδο ΕΕ
- Από το 2013 και μετά θα κληθούν η Χώρα και οι Περιφέρειες να καταρτίσουν τις προτάσεις τους για τα νέα προγράμματα που θα χρηματοδοτηθούν από την ΕΕ με βάση τη Στρατηγική Ευρώπη 2020

Επερωτώνται οι αρμόδιοι υπουργοί:

- Ποιες πρωτοβουλίες πρόκειται να πάρουν και ποιες πολιτικές σκοπεύουν να υιοθετήσουν για αναστροφή της πορείας αυτής ώστε να έχουμε ισχυρές νησιωτικές κοινωνίες 365 ημερών αλλά και να συμβάλλουν τα νησιά στην έξοδο από τη κρίση της χώρας μέσα από την αναπτυξιακή διαδικασία.
- Ποιες πρωτοβουλίες θα αναλάβουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να εφαρμοστεί το άρθρο 174 της Συνθήκης της Λισαβόνας εξειδικεύοντας τη Στρατηγική Ευρώπη 2020 για τα νησιά;
- Τι θα κάνουν ώστε να αποφευχθεί η προσφυγή στο ΣτΕ κατά νόμων και πράξεων της διοίκησης ως αντισυνταγματικών εφόσον «ο κοινός νομοθέτης και η Διοίκηση, όταν δρουν κανονιστικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών και ορεινών περιοχών, μεριμνώντας για την ανάπτυξη τους»; Πως θα εφαρμόσουν τις επιταγές του συντάγματος στο μέλλον;
- Πότε θα λειτουργήσει το Ινστιτούτο Νησιωτικής Πολιτικής που συνεστήθη με την τελευταία αναθεώρηση του νόμου για την αυτοδιοίκηση, ώστε να συμβάλλει στην εκπόνηση ολοκληρωμένης ειδικής νησιωτικής στρατηγικής και να αποτελέσει εργαλείο για την υποστήριξη της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης των νησιών για εκπόνηση στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων, όπως προβλέπεται από τον «Καλλικράτη»;
- Πώς θα γίνει ο επανασχεδιασμός του δικτύου δρομολογίων με βάση την εξυπηρέτηση του χρήστη και διαφορετικός σχεδιασμός των αγόνων και ενδοπεριφερειακών γραμμών, και η αντιμετώπιση του κόστους των μεταφορών με εφαρμογή της αρχής της εδαφικής συνέχειας σε συνεργασία με την ΕΕ;
- Πώς θα αντιμετωπίσουν τη παροχή ισοδύναμων Υπηρεσιών Δημοσίου Συμφέροντος σε κατοίκους και επιχειρήσεις των νησιών, χωρίς οι τελευταίοι να πρέπει να μετακινούνται από το νησί τους, με το δεδομένο ότι γιατί αυτό κοστίζει σε χρόνο, σε χρήμα, σε ανταγωνιστικότητα επιχειρήσεων, σε ανθρώπινες ζωές για υπηρεσίες ρουτίνας;
- Τι σκοπεύουν να κάνουν με το μειωμένο ΦΠΑ που ισχύει σήμερα και είναι απαραίτητος για να αντισταθμίσει εν μέρει το κόστος της νησιωτικότητας;
- Τι μέτρα θα λάβουν ώστε οι προσεγγίσεις για διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με αξιοποίηση των τοπικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων και για αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών από επιχειρήσεις και κράτος να μην παραμένουν μόνο στα χαρτιά;
- Πώς τα μέτρα για τις Λιγότερο Ευνοημένες Περιοχές θα εστιαστούν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιοχών με φυσικές μειονεξίες όπως τα νησιά, ώστε να αποδώσουν αποτελέσματα με τη παραγωγή προϊόντων ποιότητας (πχ. ΠΟΠ, ΠΓΕ);

Οι επερωτώντες βουλευτές

Φώτης Κουβέλης

Θανάσης Λεβέντης

Νίκος Τσούκαλης

Γρηγόρης Ψαριανός